

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadónálban átvéve:	
Égész évre	18 kor.
Hogyodóvra	4 c
Helyben káshoz kordva:	
Égész évre	20 kor.
Hogyodóvra	5 c
Vidékre postán szállítva:	
Égész évre	24 kor.
Hogyodóvra	6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
húsz utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Nagyvárad, Apáczai-utca 3.

Amelyekért a kiadóhivatal
vagy megrendelőre nem vállal felelősséget.

Előfizetők és hirdetősek
kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 3 fillér.

NAGYVÁRAD, aug. 26

Anarkia a közgazdaságban.

(K. Ö.) Néhány közgazdasági eseményt akarunk egymás mellé csoportosítani.

A cukorkiviteli államok között nagy felháborodást okoz a britt-indiai kormányának az a nemzetközi jogba ütköző eljárása, hogy a brüsszeli konferencia határozata ellenében a cukorvámptólék hatályát 1904-ig meghosszabbította. Tette azt azzal az indoklással, hogy még néhány hónapig prémiumos cukor fog Európából India piacaira kerülni.

Másodszor. Tudvalevőleg Anglia volt az, mely az európai cukorkiviteli államokat a prémiumok eltörlésére bírta. Az érdekelt államok ebbe kénytelenek voltak beleegyezni. Angliát pedig saját gyarmataival szemben hasonló eljárásra birni nem lehet. Az érdekelt hatalmaknak nem áll hasonló fegyver rendelkezésükre.

Harmadszor. Franciaországot épp úgy kötelezi a brüsszeli konvenczió, mint a többi cukorkiviteli államokat. Franciaországot pedig alig lehet arra kényszeríteni, hogy az indirekt prémiumokat eltörölje.

Negyedszer. Oroszország fittyet hány az egész konvenczióknak. Udvarián meg-hívták az értekezletre. Nem ment el. Udvarián felszólították, hogy a konvenczió határozmányait ismerje el magára nézve is kötelezőnek. Oroszország azt felelte rá, hogy semmi köze az egész dologhoz. Fogyasztási adó rendszerét úgy

intézi, ahogy neki tetszik. Ha ez a cukor-termelés javára van, annak csak örülni tud.

Otödször. Az Egyesült-Államok horribilis vámkat ró a külföldi iparcikkre. Mezőgazdasági termelésének azért akadálytalan bemenetet tud biztosítani az európai államokba. Holott mi a mezőgazdasági termelést illetőleg mind nagyobb nehézségekkel küzdünk.

Ebből az egy pár iderótt eseményből is kitetszik, hogy a gazdasági életben a nemzetközi érintkezés mind nagyobb nehézségekbe ütközik. Mindenki azt teszi, a mi neki tetszik. Jobban mondva a gazdaságilag erősebbek akaratukat rákényszerítik a gyengébbekre.

A kivitel erőltetése most megboszulja magát. Lépésről-lépésre segítettük a cukorkivitel kivitelét. Most, egy váratlan esemény folytán zavarba jövünk. A nagy áldozatok árán fejlesztett cukor iparon segíteni akarunk.

Csak hogy bármibe kezdünk, az nincs inyére a cukorbeviteli államoknak és nekünk engednünk kell, mert a gyengébb fél mi vagyunk. Ha egy helytelen közgazdasági iránynak, mely nemzetgazdasági üdvösségnek tartotta a kivitel forszírozását, nem hódoltunk volna, most úgy beszélhetnénk, mint Oroszország, mely a termelést arányba tudja hozni a fogyasztással.

Tanulhatunk azonban ezekből az eseményekből. A kivitel erőltetése helyett a nemzeti termelés alapjára helyezkedjünk. Ez annyit jelent, hogy minden erőnkkel a nemzeti termelés boldogulását segítsük elő, ami első sorban úgy történik, hogy

a hazai fogyasztást az ő számára biztosítsuk.

Továbbá nagyobb, de határolt fogyasztási területekre kell törekednünk. A kölcsönös szükségletek kielégítésének lehetősége adja meg az államnak azt az önállóságot, mely nyomatékokat ad nekik a nemzetközi gazdasági érintkezésben. Ezt a célt kitűnően szolgálja egy jó kiegyezés Ausztriával. Rossz kiegyezés természetesen senkinek sem kell. Ha pedig áttérünk az önálló vámterületre, akkor az iparfejlesztési akción kívül legnagyobb gondunk legyen a gazdasági erők teljes kihasználása.

Czél tudatos gazdasági politika mellett csak megbirkózunk a készülő eseményekkel; e nélkül pedig nem állhatjuk meg helyünket a körülöttünk és ellenünk folyó nagy gazdasági küzdelemben.

A nemzeti követelések mellett.

Mint nem régebben említettük, a szegedi szabadelvű párt végrehajtó bizottsága legutóbbi ülésén elhatározta, hogy összehívja a nagygyűlést, hogy ez magáévá tegye a debreczeni szabadelvű pártnak a nemzeti követelések ügyében hozott s közismert határozatát.

A nagygyűlés tegnapielőtt a késő délutáni órákban folyt le az egész város társadalmának részvételével.

A nagygyűlés nem csak a debreczeni határozatot fogadta el s írta a maga zászlójára is, hanem elfogadott egy pótindítványt is, t. i. hogy a magyar nemzet önálló államisága a diplomáciában és külképviseletben paritásosan érvényre juttassék.

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZÁJA.

Tüzesvas-próbák Nagy-Váradon.

Írta: Dr. Karácsonyi János.

(Vége.)

Három nap mulva történt a döntés, a lepecsételt kezek felbontása. Ha akkor a próbára vetett személy tenyere ép volt, azaz, ha egy kissé megperzselődött is, de szépen be volt hegedve, ártatlannak mondták, ha pedig még sebes volt, akkor a poroszló vitte őt vissza a bíróhoz, hogy az mondja ki rá a büntetést.

Láthatjuk a tüzesvas-próba ezen véghezmeneteléből, hogy az korántsem valami rettenetes, bűnös, ártatlant egyaránt sújtó bünte-

tés volt, hanem olyan intézkedés, a mely a bűnös vallomásra birni s így az igazságot kideríteni volt hivatva. E célját valóban sok ízben elérte. Már a tüzesvas-próba elrendelése is megrettentette a feleket és gyakran vagy a vádló (pl. az 55., 69. sz. esetekben) vagy a vádlott nem jelent meg (pl. a 45., 71., 112., 116., 119. sz. esetekben) s ez által a per el volt döntve. De a megjelenés alkalmával is sokszor nem került a sor a tüzesvas hordozására. 1217-ben egy jobbágy, nőtestvére becsületét annak elrablója ellen védelmezendő, lepecsételtette kezét s így várt a rágalmazóra egész péntekig, de az nem jelent meg, tehát perét elvesztette (169. számú eset). 1208-ban egy nyüvedi ember kiállotta már a bűjtöt és áldoznia kellett volna, de nem merte a szent ostyát lenyelni, hanem kivette azt a szájából, kezébe vette és ezzel bűnös voltát beismerte (3. sz. eset). Gyakori eset volt, hogy a három

napi böjt után a vádlók elállottak keresetük-től és így a tüzesvas hordozására nem került a sor (6., 16., 21., 31., 32., 35., 51., 52., 57., 78., 92., 94., 121., 127. stb.) Még ennél is gyakoribb volt, hogy a tüzesvas-próba színhelyén a felek kiegészztek (2., 8., 14., 15., 17., 23., 30., 37., 43., 48., 49., 70., 72., 82., 96., 107., 134. stb.)

Még, ha már végbe is ment a tüzesvas-próba, volt alkalom az igazság beismerésére. Ha valaki halálbüntetéssel sújtott bűntettéről volt vádolva és érezte, hogy keze megégett, befutott a templom belsejébe (20., 38., 54., 93., 95. stb. sz. esetek). Ezzel ugyan elismerte bűnös voltát s rabszolga-sors várákozott rá, de életét megmentette (54. sz. eset). Elárulta magát a bűnös azzal is, hogy nem bírta bevárni keze kibontását (rettentő hosszú volt neki a 3 nap!) és feltörte a káptalan pecsétjét (50., 83., 85., 280. sz. esetek). Még az utolsó perczen az ünnepies kézfelbontás pillanatában is

Festék-, lack- és kenczekereskedés.

Csillag Ignác

Nagyvárad, Kossuth-utca (Mezey-ház.)

Telefon: 501. Vidéki megbízások pontosan eszközöltetnek.

A közelgő idényre van szerencsém a t. közönség b. figyelmét felhívni saját készítésű Sprit-borostyán lack festékekre, mely tükörfénye és gyors száradása által elismert legjobb, valamint más e szakba vágó cikkek legjobb és legolcsóbb beszerzési helye.

Ecsetek és kefék nagy raktára.

»Döri«-féle művész- és vázlatfestékek egyedüli raktára.

László György Szeged első kerületének orsz. képviselője nagyobb beszédet mondott, melynek végén kijelentette, hogy elvben elfogadja a javaslatokat s a nemzeti követelményeknek megvalósítására fog törekedni.

A Sz. és V. a gyűlésről szóló referátát bevezető cikkben foglalkozik László beszédjével s a cikket ezzel fejezi be:

»Nem referálnánk hiven a választó polgárság hangulatáról, ha végül meg nem említendők, hogy a beszédnek s házszabályok revíziójára vonatkozó része azon benyomást keltette többeknél, hogy a képviselő a Tisza István-léle »erős kéz«, vagyis az erőszakos politikának híve, amely politikát pedig maga az országos szabadelvű párt rövid idővel ezelőtt mereven visszautasított és melyet a nemzet soha sem fog elfogadni.«

Este az egyetemen tanuló szegedi ifjuság nagy tüntető körmenetet rendezett a nemzeti ügyért lelkesedő hangulatban.

Vámmentesség, mint békeszerző.

Sok mindenfelől ajánltak már a világon a háború ellenszerét; valamennyi ellenszernek megvolt azonban az a tulajdonsága, hogy a mily szép volt e méletben, épp olyan haszontalannak bizonyult gyakorlatban. Es volt még egy tulajdonságuk: ezekkel a békeeszmékkel mindig az orosz czárt boldogították.

Legujabban megint efféle béke-csodabogarat röpit a czárhoz egy német, valami West nevű uriember.

Kimutatja ebben, hogy a világbéke megteremtésére a békekongresszusok nem értek semmit; a jelenlegi irány az, hogy a népek természetes fejlődése és haladása hozza létre a világbékét, még pedig akként, hogy a forgalmi élet fejlődésével a népek mindinkább egymásra lesznek utalva s igyekezni fognak már csak azért is békében élni.

Hogyan lehet tehát a békét előmozdítani? Ha a forgalmat az egyes népek közt elősegítjük. S mi e forgalomnak legfőbb akadályai? A vámok. Az örök béke első feltétele tehát a *vámok eltörlése* s ezért így kiált föl West ur a nyílt levél végén:

— Felség! adja meg népének a vámszabadságot!

Mintha a boldog orosz népnek máris szabadságból oly bőven volna, hogy éppen csak a vámszabadság hiányzik hozzá. S mintha — végünk közeli példát — pl. Magyarországot nem teljesen megölné gazdaságilag a vámszabadság; hiszen még a közös vámterület mellett is örökös okunk van a panaszra.

Jellemzi különben a füzetkét, hogy a békekongresszusokra haragos fejtegetéseket lelkes ajánlattal *Suttner* Berta bárónő vezeti be, — a békekongresszusok buzgó apostola.

A válság.

Budapest, augusztus 26.

A helyzet ma reggelig nem változott. A volt miniszterelnök, *Khuen-Héderváry* újabb kihallgatásának csak informatív jellege volt és teljességgel kizártnak mondják azt a gondolatot is, hogy gróf Khuen újabb megbízatást kapjon. *Láng* Lajos kihallgatása csak annyiban függött össze a válsággal, hogy a király tudni akarta, hogy a mostani viszonyoknak mi-féle kihatásuk van a kereskedelmi szerződésekre.

Miniszterelnökjelölt, mint tegnapelőtt, ma is csak kettő van: *Darányi* és *Lukács*.

Lukács állítólag vonakodott a király előtt elfogadni a megbízatást. Vonakodását arra indította, hogy nézete szerint nincsen elég biztos talaja a kormánypartban.

Darányi tegnap este még az előleges üdvözléseket nem fogadta és kereken kijelentette, hogy ő az ő hirdetett miniszterelnökségről nem tud semmit; de ez a kihallgatás előtt volt.

A király csak azért marad itt szombatig — noha újabb kihallgatások iránt nem intézkedett még — mert a válság személyes részét el akarja most intézni, ha lehet annyira, hogy két-három nap alatt az egész kabinet meg legyen, ami meg is lehet, ha a legfelsőbb program alapján akad vállalkozó.

Csakis arra az esetre, ha a királyi programnak nem akad végrehajtója, jönnek az újabb katonai tanácskozások s az esetleges újabb kihallgatások vagy már meghallgatott államférfiak újabb megidézése. Legfelsőbb he-

lyen arra számítanak, hogy erre nem fog sor kerülni és ha mégis kerülné, csak utólag fognak intézkedni. Miután erről az eshetőségről még nem gondolkoztak, még az sem biztos, hogy most vagy csak az angol király bécsi látogatása után jönnek-e a folytatólagos tárgyalások.

Szögyény-Marich és a válság.

Szögyény-Marich László, berlini nagykövet tegnap Czórra, birtokára megérkezett és ma, mint Székesfejérvárról jelentik, Budapestre jön, állítólag azért, hogy közvetítse Vilmos császár izenetét a magyar válságról. Székesfejérváron már azt is tudják, hogy a berlini nagykövet megbízatása kapcsolatos a maczedon kérdéssel is.

Még pedig akként, hogy a német császár előtt okmányokkal igazolták, hogy a balkáni forrongást Oroszország szervezi, Bulgáriát és Szerbiát ő uszítja, fegyverzi a maczedon bandák támogatására. Hogy micsoda izenetet hozott Szögyény nagykövet a magyar válság ügyében, erről fejérvári tudósítónk azt telefonálja, hogy nem tudja. De nem lehet az izenet borús, mert Szögyény nagykövet igen jókedvű.

Nyolcz gyógyulás egy napon Lourdesban.

— Francia tudósítás. —

Az idej franczia nemzeti zarándoklat aug. 21-én ért Lourdesba s már a 22-iki tudósítás nyolcz gyógyulásról szól, a melyeket a mintegy százhusz főre rugó orvosi testület bizonyítványai alapján az összes franczia lapok részletesen leírna.

Óriási hatással van e gyógyulások hira a franczia közönségre; mi minden további részletes kiszinezés mellőzésével egyszerűen a tényeket adjuk.

A nevek, az adatok, a tények beszélnek és bizonyítanak.

Aug. 22-én az első körmenetet a lisszaboni patriarka-érsek vezette; a körmenet és a fürdés után az ezer meg ezer főből álló sokaság az orvosi irodába sietett s megtudta, hogy *8 gyógyulás* történt ez egy napon. Es a visz-

segíthetett magán mind a vádló, mind a vádlott. A vádló még akkor is, mikor a bizottság a tüzesvas-próbára vetett személynek kezét föl akarta bontani, elállhatott keresetétől (192. sz. eset) a vádlott pedig a templomban maradt. a folszólításra nem jött elő s így csupasz életét megmentette (268. sz.)

Annak okát, hogy a tüzesvas sok esetben nem égette csontig a próbára tett személynek kezét s nem okozott három napon túl hegedő sebet, én abban találok, hogy a vas csak addig volt a tűzben, míg a pap 2 imádságot mondott. Ez alatt, kivált ha a vas vastagabb volt, bajosan hevülhetett át annyira, hogy izzó és gyorsan égető lett volna. Természetesen az égetés attól is függött, hány lépésre állott a tűz a templom ajtótól. De tudva azt, hogy középkori templomaink be voltak kerítve s a kerítések, mint a jáki, soproni stb. jeles egyházak mutatják, közel állottak a templomhoz, e távolság se lehetett valami nagy.

Tudjuk nagyon jól, hogy az ilyen valóságos, a képzeletnél, a rettenetes tulzottnál sokkal csekélyebb kegyetlenségű tüzesvas-próbára is sokan azt mondják, hogyan engedhetette meg, hogyan szentelhetette meg az egyház ezen Isten-kisértést?

Azonban, ha a tüzesvas-próbát elítéljük és annak szerzőjét kárhoznatni akarjuk, keressük az igazi szerzőt! Ki rendelte el a tüzesvas-próbát? Nemde a világi bíró? Az egyház soha-

sem szentelte meg egészben véve sohasem engedte meg. Alig jelent meg Magyarországon az első egyházi ügyek rendezésére küldött pápai követ (Fülöp fermói püspök 1279-ben), mindjárt eltiltotta. Egyes országokban, kivált a hol a keresztény vallás gyökeres ismerete még a papságban is meglehetősen hiányos volt, a bírák, a népek, a visszaélések meggátlása, az eredmény megörökítése és így a vádak elnémitása végett rákényszerítették a papságot a vaspróba vezetésére. S ha az eseteken végig tekintve azt látjuk, hogy a vaspróbák valami jót is okoztak, azt főként az egyház lélekpuhító intézkedéseinek köszönhetjük.

Ezen jó dolgok közül reánk, utódokra nézve legnevezetesebb az, hogy a váradi regestrumban kimeríthetetlen történelmi kincseshánya maradt reánk. A tatárjárás előtti időkből nagyobb, bővebb, igazabb kutforrás nincsen hazánkban, sőt a tüzesvas-próbák történetére nézve még a külföldön sem.

Mit tudnánk Biharvármegyéről, ha a váradi regestrum nem volna? Egy pár főispán nevét, egyebet semmit.

Most pedig tessék megtekinteni pl. a váradi regestrumnak 1214-ben irt 97-ik (régén 323) számú esetét. Itt élénkbe tárul nemcsak a főispánnak, Mikének neve, nemcsak annak Pál nevű udvarbírája, hanem az egész hires bihari hadsereg. Lukács volt a szószoros értelmében vett hadnagy (princeps exercitus). Simódia Farkas, Sikófia Oros, Páskafia Bibó és

Tegyek voltak a századosok. Tehát az egész sereg 4 századból állott. A 165. (208. sz.) esetből megtudjuk, hogy egy század (Székelyszász század) olyan magyarokból állott, akik foglalkozásra nézve székelyek voltak s ez fejt meg, hogy keletkezettek Biharmegyében a Székelyhid és Székelytelek helynevek. — A 97. sz. eset egyuttal arra is megtanít bennünket, hogy a bihari vár földain élő népek főként 3 osztályba voltak sorolva. Az első osztálybeliek szent király szabadjai nevet viseltek és csupán a harcra voltak kötelesek. A második osztálybelieket jobbágyfiúknak hívták és ezek már adót fizettek. A harmadik osztálybeliek voltak a szolgák és ezek az adón kívül mindenféle munkát is végeztek. Előfordul ez esetben a kürtősnagy is, Péter (maior preconum) s így a Bihar határában eső Kürtős földnek egykori felügyelőjét is megtaláljuk benne.

Ha csak egy szám is annyi adatot tartalmaz Biharvármegye multjáról, mily nevezetes és számos adat rejlik az összes Biharra vonatkozó esetekben. Megtaláljuk abban Biharvármegye összes társadalmi osztályait, a püspöktől és földesuraktól kezdve az esztári tolvajig.

Még abból is, a mi nincs meg a váradi regestrumban, néha hatalmas és meggyőző következtetést vonhatunk. Csak egy példát mondunk.

A tüzesvas-próbát főként büntettek kiderítése végett rendelték el. Ennél fogva a

szatérő sokaság találkozik az örömsugárzó er-
czokkal, a meggyógyult betegekkel, kiknek cso-
dás története szájról-szájra száll s lelkesedést
kelt valamennyiben.

A gyógyultak közt van:

Perret Antal, Tüdővész. Orvosai számítása
szerint ma lett volna utolsó napja s ma a
fürdés óta boldogan, meggyógyulva sétál. Fi-
gyelmeztették, hogy táviratozza meg az öröm-
hírt feleségének.

— Nem, felelte — nőm azt hinné, a
távirat halálhíremet viszi s károsan hatna rá.

Ugy beszél, mint az evangéliumbeli vak, a
ki visszanyerte szemvilágát.

— Haldokoltam, megfürödtem s meggyó-
gyultam. Ez igen egyszerű.

Perrière Angela, 44 éves, baloldali szél-
ütéssel; meggyógyult s ma térdein ment hálat
adni a barlangba.

Perret Ambrus, verni születésű, 31 éves
clichi lakos, négy év óta beteg s négy hónapja
ágyához volt szegyezve; dr. Bellemais bizonyossága
szerint a tüdővész utolsó stádiumában volt.
Holnap reggel már az utolsó kenetet akarták
feladni neki.

Ma este 4 órakor megfürdött; amint kiszállt
a fürdőből, egyszerre egészségesnek érezte ma-
gát s rögtön az arra haladó körmenethez csat-
lakozva, azt követte a fáradság legcsekélyebb
jele nélkül.

Fleury Adél, 24 éves, 15 év óta béna. A
szentség felmutatásakor csaknem elájult:

— Ugy érzem, mintha valami eltörnék
bennem — mondott.

Aztán fölkel s járt. Meggyógyult.

Cuffay Antónia, Abbevilleből, 14 hónap
óta gégerákban; ma gyógyult gégével beszél s
dicséri a Szent Szűz jóságát.

Joindot Yvonne, 8 éves, Orléansból, angol-
kórcs; a fürdő után azonnal meggyógyult.

Delbos Laura, Párisból (rue Budé, 5. sz.)
12 év óta beteg, 5 év óta ágyban fekszik ge-
rinczbajjal; a körmenet után talpra állt s ma
könnyedén jár.

Ezek az egyszerű tények, a melyek beszél-
nek. Minden további szó fölösleges.

váradai regestrumban előfordulnak az akkori
Biharmegye legalsóbb rangú és leggonoszabb
emberei is. Megtaláljuk ebben a bajti rablókat
(2. sz.) a nyüvedi, hati, kalotaszegi, gyantai,
írászi stb. tolvajokat (3, 16, 18, 14, 159 stb.
sz. esetekben), a bertenit (birtinyi) bűbajost
(12. sz.), a váncsodi és guzsári gyujtogatokat
(38. sz.), a vasandi disznótolvajt (41. sz.), a
csömeki poroszlót (Csömök falu Bihar-Illye
mellett. 159. sz.), a hati rabszolgákat (353. sz.),
a bihari német vendéget (306. sz.), a nagyvá-
radi olaszokat (202. sz.) stb. stb.

Csak egyet nem találunk az összes bűn-
sök közt: oláhot (románt).

Elvitázhatatlanul bizonyítja ez, hogy az
1208—1235 években még nem laktak Bihar-
megyében oláhok (románok). — Mert azt, hogy
az oláhok annyira erkölcsösekké lettek volna,
hogy 27 esztendőn keresztül egyetlen-egy oláh
se lopott volna, egynek se lett volna holmi
aprómarha-sorja, vagy némi juhbéli csele-
kedetben el ne marasztalódott volna, józan
észszel senki sem vitathatja.

Mind a hazai történettudomány, mind
Biharmegye nagy halálával tartozik tehát a
nagyváradai l. sz. káptalannak, hogy bőkezűsé-
gével az időrendbe szedett váradai regestrum
pompás kiadását lehetővé tette.

A nagy tűzkatasztrófa.

Új tűz a Párisi Áruházban.

A leégett Párisi Áruház épületében kedden
éjjel három óra felé újból tűz támadt a negye-
dik emeleten. A nagy tűz alkalmával épen ma-
radt lakásban ugyanis a nagy hőség követke-
ztében kigyuladtak a tapeták és ettől lángba
borult az összes ott lévő butorzat.

A tűzoltók erre újra hozzáfogtak az oltás-
hoz s toliótra segélyével szállították fel a
negyedik emeletre a tömlőket.

Egy tűzoltó betört a lakás ajtaját, a su-
gár csővel behatolt a fojtó füsttel teli lakásba
és az Eisler Sándor kereskedő tulajdonát ké-
pező íróasztalhoz nyitott magának utat s az
ott levő iratokat és a pénzes kazettát kimen-
tette a lángok közül.

Egy ponyvába burkolva bocsátották le
ezután az így megmentett vagyont.

A fent dolgozó egyik tűzoltó amikor lejött
a IV. emeletről, elbeszélte, hogy fent még va-
lósággal izzó a levegő s a szobákban méter
magas a forró törmelék.

Végig járták az összes szobákat, de a le-
omlott törmelék miatt még egy áldozat tete-
mérre sem akadtak.

Erdekes, hogy Eisler Gábor lakásában az
órák még folyton járnak.

Reggel 9 órakor az áruház klauzál-utcai
felén lévő egyik tűzfal, mely a Sternberg-féle
házzal szomszédos, irtózatossá robajjal ösz-
szeomlott. Szerencsére nagyobb bajt nem
okozott.

Az áldozatokról.

A Rókus-kórház előtt nagy néptömeg áll.
folyton lesve a híreket. A kített fekete táblán
a következő napjelentés áll:

Mátyás Gizella állapotja jó.

Spira Adél (aki még nem tudja anyja ha-
lálát) szintén jobban van.

Glück Sándor állapota javult, az egyik
szemét alighanem elveszti.

Kiderült, hogy az a tűzoltó, akit a kórházban
Soós István név alatt ápolnak, Tóth Ferencz
önkéntes tűzoltó. Tóth 34 óráig feküdt önkiv-
ületlen s ma reggel jött magához. Ekkor
felült ágyán s enni kért és mohó étvágy-
gyal evett.

Elmondta, hogy a pinczebejártnál dolgo-
zott, mikor lent valami robbanás történt, egy
nagy csomó áru repült ki, egy köteg szőnyeg
mellbe vágta s ő egy csomó árura bukott s a
pinczéből feltörő gáztól elkábult.

Egy sérültet ma délután bocsátanak ki a
kórházból teljesen felépülve.

A két takarítónő.

Eddig általánosan azt hitték, hogy az a
két takarítónő, aki a Goldbergerék lakásában
dolgozott, bent égett a házban és hogy tetemeik
ott vannak valahol a romok alatt, vagy a rej-
télyes sarokszobában. Most már bizonyossá lett,
hogy mind a két asszony holtteste ott a boncz-
tani intézetben; ők a tizenkét halott között van-
nak és halálukat, mint a többi, legrás közben
lelték. Az egyik takarítónő Hartmann Róza,
Hartmann Vilmos szobafestő neje; ő cseléd
volt Neugebaueréknál, akik sógorságban vannak
Goldbergerékkal. Goldbergerné véletlenül talál-
kozott vele és felszólította, hogy szombaton és
hétfőn takarítson nála és hozzon magával egy
másik asszonyt is. Hartmann Vilmosné elvált-
ta a munkát és magával vitte egy barátjánőjét,
Proksa Istvánnét szül. Német Terézt, Proksa
István közti vasuti kalauz nejét. A két család
együtt lakott a Nagytemplom-utca 30. I. eme-
let 21. ajtószám alatt. Utóbbi az az állítólag
ismeretlen nő hulla, melynek fehérneműjében
N. T. betűhímzés van. Mindkét holtte tet az
illető férjek agnoskálták és a rendőrségnél be-
is jelentették, hogy ezek a takarítónők, akikről
azt hitték, hogy még a romok közt vannak.

A főváros és a tűzvész.

A főváros hivatalos körei szintén foglalkoz-
nak a tüzesettel és annak borzalmas követke-
zményeivel, már amennyire a még mindig nem
teljesen áttekinthető szerencsétlenséggel ez idő

szerint foglalkozni lehet. Így ma délelőtt dr.
Morzsányi Károly, dr. Vázsonyi Vilmos és
Ehrlich G. Gusztáv VII. kerületi bizottsági ta-
gok a kerület, valamint számos más tagtársu nevé-
ben Márkus József főpolgármesternek beadványt
nyújtottak át, melyben a törvényhatósági bi-
zottság rendkívüli közgyűlésre való sürgős
összehívását kérik. A főpolgármester ennek a
kivánságnak eleget téve, rögtön intézkedett,
hogy ez a rendkívüli közgyűlés holnapután,
pénteken délelőtt tizenegy órakor megtartassék.
Napirendje ennek a közgyűlésnek lesz a polgár-
mester jelentése az eddig történekről, jelzése
annak, hogy megfelelő időben kimerítő végle-
ges jelentést fog előterjeszteni, mely egy a viz-
gálatra és annak eredményére, valamint az
időközben tett és a jövőben még teendő intéz-
kedésekre fog vonatkozni. Végre javaslatot tesz
a közgyűlésnek a tűzvész által károsultak,
illetve a szerencsétlenül jártak hátramaradottai-
nak anyagi segélyezése tárgyában.

Mint értesülünk, a tanács holnapi rendes
ülésében az itt jelzett napirenddel fog foglal-
kozni és azt fogja javasolni, hogy a rendkívüli
közgyűlés az anyagi támogatás céljára husz-
ezer koronát szavazzon meg.

A tűzoltó-főparancsnok beadványa.

Szeczervovszky Szaniszló fővárosi tűzoltó-
főparancsnok egy beadvánnyal fordult tegnap
délelőtt a polgármesterhez. Azt kéri ebben a
beadványban, rendelje el ellene, valamint Mar-
kusovszky II. segédtsit ellen a legbehatóbb
vizsgálatot, mert a vádak, amelyekkel illeték,
nemcsak a nagyközönség bizalmát megingatni,
hanem a tűzoltó-csapatban a feltétlen szükséges
fegyelem felbontására vezethetnek. Egyben pe-
dig kéri Szeczervovszky, hogy a polgármester őt
a vizsgálat tartamára függessze fel és kérje a
királyi ügyészséget, hogy a maga részéről is a
vizsgálatot indítsa meg.

A mentők működése.

Hogy milyen óriási munkát végeztek a
katasztrófa kitörése óta az önkéntes mentő-
egyesület derék emberei, annak illusztrálására
legyen elég minden dicsérő szó helyett az itt
következő kis statisztika. Hétfőn este 7 órától
fogva kedden este hét óráig 84 esetben nyuj-
tottak segélyt. Összesen 35 óráig voltak szol-
gálatban az őrség összes tagjai.

Erdekes, hogy ily nagyszámú segélynyújtás
csak Kossuth Lajos temetése alkalmával és a
hódoló felvonuláskor fordult elő.

UJDONSAGOK.

Nagyvárad-Püspökfürdő-Féliczfürdő.

Személyvonat							
Nagyvárad áll.	7.38	9.50	—	—	4.44	—	8.58
Nagyvárad- Vásártér ind.	7.20	9.31	11.42	2.08	4.37	6.28	8.54
V. Velenceze >	7.34	9.47	11.58	2.24	4.53	6.44	9.10
Rontó >	8.02	10.14	—	2.93	5.09	7.11	9.29
Püspökfürdő >	8.07	10.19	—	2.44	5.14	7.14	9.30
Féliczfürdő >	8.24	10.37	—	2.58	5.31	7.18	9.54

Féliczfürdő-Püspökfürdő-Nagyvárad.

Személyvonat							
Féliczfürdő ind.	8.30	10.42	—	3.—	5.34	7.20	9.53
Rontó >	8.37	10.49	—	3.05	5.41	7.25	10.00
Püsp. fürdő ind.	8.48	11.00	—	3.11	5.51	7.31	—
V. Velenceze >	9.04	11.16	12.00	3.27	6.08	7.47	10.13
Nagyvárad- Vásártér érk.	9.22	11.34	12.16	3.45	6.24	8.05	10.30
N.-várad áll. érk.	—	11.27	—	—	6.18	—	10.34

Az indulási és érkezési adatok közép-európai
időre vonatkoznak. Az esteli 6 órától reggeli 5.59 per-
cig terjedő idő fekete számokkal van jelölve.

Régészeti és történelmi múzeum (Schlauch-
park) nyitva minden vasárnap és ünnepnap d. e. 10
órától fél 1-ig és d. u. 3—5-ig 10 krért. Kedden és csüt-
örtökön d. u. 3—6 óráig 20 krért. Más időben 50 kr.

* **Rulikovszky emléke.** Pénteken lesz 54-ik évfordulója, hogy *Rulikovszky* Kázmért, az orosz hadseregben szolgáló lengyel származású dzsidás századost, ki magyar szívével és érzésével a nemzet igaz ügyéért küzdő magyarokhoz jött át, a Nagyváradra vonult orosz had fővezére *Piskievics* 1849. augusztus 28-án a Bóné-kút közelében fősbe lövette. A magyar szabadság lengyel vértanújának emlékeztetere pénteken reggel 9 órakor gyászmise lesz a Szent László-templomban.

* **Radu püspök adománya.** *Radu* Demeter gör. kath. püspök 3000 koronás adományának hovaforrásáról most intézkedett a város. 1000 koronát kiosztott a város szegényei között. 2000 koronát pedig a városi árvaház alapjához csatolnak.

* **A villamos vezeték oszlopai.** A városi tanács tegnapi ülésén az annyi panaszszal támadott villanyvezeték oszlopaira vonatkozólag *Rimler* Károly szakszerű felvilágosítást kért az oszlopok minőségéről. *Bordé* Ferencz gazdasági tanácsos erre vonatkozólag előadta, hogy az oszlopokat a villamos műre felügyelő bizottság rendelte meg és azok minőségét, méreteit a mérnöki hivatal szabta meg. Mivel pedig a megérkezett oszlopokat szakértők vették át, azok minősége nem kifogásolható. A gazdasági tanácsos előadását *Köszeghy* József főmérnök is megerősítette s teljesen megnyugtató véleményt mondott a villamos oszlopokról.

* **Uj díszes palota.** A városi tanács tegnapi ülésében új díszes kétemeletes palota építésére adott engedélyt. Az új bérházat az Aldás-utca 496. számú ódon ház helyén építik. S építéséhez már az őszön hozzáfognak.

* **Megszűnt a Mező-Telegi sztrájk.** Az a nagyarányú munkásbérharca, mely Bihar-megye egyik legvirágzóbb gyártelepét fenyegette veszedelemmel, s lelketlen izgatók lázítására már-már véres zendüléssel fenyegetett, békés úton megszűnt. A biharszilági olajpar részvénytársaság mező-telegi gyártelepének munkásai tegnap munkába állottak. Hogy a felizgatott kedélyek ily józanul megbékéltek, abban elsősorban nagy érdeme van *Nagy Márton* főszolgabírónak, a ki türelmes, körültekintő tapintatossággal, de kellő erélyvel vezette a békéltetést a munkások és a gyár vezetősége között s egyszersmind a legnagyobb kitartással öröködött a rendre, anélkül, hogy a munkások érdekeit figyelmen kívül hagyta volna. Hogy a sztrájk mennyire az izgatók műve volt, mutatja az, hogy a gyár 290 régi munkása közül 275 ismét visszaállott a gyár kötelékébe és csupán 15-en távoztak, a kik mint felbujtók szerepeltek a mozgalomban. A gyár vezetősége méltányosan viselkedett a munkásokkal szemben, s minden jelentkező régi munkást alkalmazott. A sztrájk 18-ika óta 8 napig tartott. Mindjárt másnap 250-re szaporodott a sztrájkoló munkások száma, s pár nap múlva az összes munkások félbehagyták a munkát, míg tegnap aztán 275-en visszaléptek a gyár kötelékébe.

* **Gyermekkalitka.** Egy élelmes ángliusnak furcsa gondolata támadt, amelylyel business csinált. Ez a business egy gyermekkalitka. Londonban ugyanis sok ezer oly munkáscsalád van, amelynek minden tagja reggel munkába megy és csak este tér vissza. A férj gyárban dolgozik, a feleség szintén. Ezeknek a családoknak a legnagyobb gondja, hogy mit csináljanak a gyermekkel addig, amíg a szülők munkában vannak. Sokan a szomszédokra bizzák a gyereket, de hát ezt sem lehet mindig, mert Londonban egész városrész van, ahol minden család ilyen munkáséletet folytat. Ezt a körülményt használta fel az élelmes vállal-

kozó, aki pátenst kapott a gyermekkalitkájára. Ez a gyermekkalitka arra szolgál, hogy a mikor reggel a szülők távoznak hazulról, az apró gyereket — bezárják egy kalitka félibe. Fából készült ez a kis ketrecz s van benne víz, ennivaló, meg játék is. A gyerek pedig el léven zárva, nem okozhat bajt. A kalitkát oly olcsó áron állítja elő a vállalkozó, hogy nagy a keletje a portékájának.

* **Őszöndíjas nagyváradi flu a Ludovika-akadémián.** Annak idején *Beczka* Arthur több ízben tolyamodott a városhoz, hogy a városnak a Ludovika-akadémián levő alapítványi helyére nevelt fiát *Kolmann* Dezsőt ajánlja. A városi tanács e kérelmet mindannyiszor mellőzte. Most aztán úgy értesünk, hogy *Kolmann* Dezső a nagyváradi hadapródiskola kintőn végzett növendéke a *Jankovics*-féle őszöndíjat nyerte el s ez alpból folytathatja tanulmányait a Ludovika-akadémián.

* **A világ vége.** Időnkint — mint a nyári szezon kedvenc állata, a tengeri kigyó — megjelenik mindig az a bizonyos jós, aki a világ közeli végét hirdeti. Most Londonban kelt feltűnést *rev. Baister*, a Keresztény Herald szerkesztője egy cikkével, amelyben 1908. április 23-ára tüzi ki a világ végnapját.

— Már 1903. augusztus havában mutatkozott a nagy világkatasztrófa előhírnökei. Augusztus végén és szeptember elején bámulatraméltó természeti tűnemények lesznek láthatók szárazföldön és tengereken, valamint a csillagzatokban is. Azonkívül ez év szeptember 24-ike és október 7-ike közt óriási földrengések lesznek hihetetlen erejű jégeső és égháboru kíséretében, amely el fogja pusztítani a növényzet egyharmadát az egész földön. Az 1904. év február—április havaiban a tengerek fele vérré fog átalakulni, a kutak vize pedig keserűvé lesz s az emberek szomjan vesznek. A nyár derekán pedig a nap, hold és csillagok egy része el fog sötétni. . . Mindezekhez a szerencsétlenségekhez pedig hozzájárul majd egy világháború, mely 1904. január havában kezdődik és félévig tart, amíg aztán egy új Napoleon rabságba veti az összes népeket. . .

A derek jós, mint Londonból írják, maig szabadon jár.

* **Kinevezés.** A budapesti hivatalos közlöny legújabb száma közli, hogy *Wlasic* Gyula m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a nagyváradi orvosi kar egyik fiatal kiváló s rokonszenves tagját *dr. Julier* Vilmost a nagyváradi m. kir. bábaképző intézethez f. évi október 1-től számítandó egy év tartamára *első tanársegéd*-névezte ki.

* **Uj tűzjelzők létesítése.** A város a színház tűzbiztonsága okáért a színház, a vízműtelep és a tűzorrállomás között tűzjelző vezetőket akar létesíteni. Erre vonatkozólag az előmunkálatok már elkészültek s most kér engedélyt a város a belügyminisztériumtól a vezetékek lerakására.

* **A mezőőr büne.** Megrendítő eset történt hétfőn este Nagymás község határában, ahol *Biniczki* Tamás odaváló mezőőr megölt egy áldott állapotban lévő asszonyt. A szomorú eset részletei a következők: *Biniczki* Tamás mezőőrnek a gondjai alatt állottak a kertföldök, ahol nagy dinnyevetemények vannak. Amióta a dinnyeérés megkezdődött, azóta sok kellemetlensége volt a mezőőrnek a földbirtokossal, mert naponkint ismétlődtek a dinnyelopások, amit a mezőőr a legnagyobb vigyázat mellett nem tudott megakadályozni. Hétfőn este, amikor éppen a dinnyeföldek között állt lesben, észrevette a sötétségben, hogy valaki az országútról letért a dinnyeföldekre s ott dinnyeket szagatott le. *Biniczki* állítólag csak ijesztés céljából rálőtt a sötét alakra, aki azonban a lövés után éles sikoltással összeesett. A csősz megrémült és odafutott a vonagló alakhoz, akiben *Miló* Jánosnéra ismert. A szerencsétlenül járt asszony a szőlőből ment

hazafelé s amikor a dinnyeföldek mellett elhaladt, az áldott állapotban lévő nő nem tudott ellentállani a dinnyének. A lövés halántékon találta s rögtön megölte. A gyilkos, hogy elhárítsa magáról a gyilkosság gyanúját, a halottat át akarta vinni az út másik oldalán lévő kukoriczacsba, mely nem az ő őrizete alatt áll. A lövésre azonban figyelme lett a kukoriczacsos is, aki éppen akkor ért oda, amikor pajtása a halott asszonyt az ő területére vonszolta. A gyilkost letartóztatták.

* **Uj gazdasági tudósító.** A m. kir. földmivelésügyi miniszter *Jurcssek* Béla bályoki lakost Biharvármegye margitai járására nézve a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

* **A fűzesi laktanya eladása.** A Városligetre nyúló volt tüzérségi laktanya épületét a város eladni készül. Köztudomásu, hogy erre vonatkozólag már *Friss* és *Társ* és a város között alkutárgyalások folytak, de egyezés nem jött létre. Most a tanács úgy határozott, hogy nyilvános árlejtést ír ki a laktanyára.

* **Kés és vitriol a temetésen.** Izgalmas eset volt hétfőn délután *Tarcsán* egy temetés alkalmával, hol a kés és a vitriol játszották a főszerepet. Az esetről tudósítónk az alábbiakat közli: *Török* Miklós tarcsai gazdaember két évvel ezelőt elütte magától a feleségét és egy más asszonnnyal élt vadházasságban azóta. *Török*né a különválás után elköltözött egy másik faluban lakó szüleihöz s nem törődött a hitese urával. Ezelőtt egy hónappal azt hallotta, hogy az ura nagy beteg. Erre az asszony *Tarcsára* utazott s meg akarta látogatni az urát. *De* *Domi* *Agnes*, akivel *Török* vadházasságban élt, kiutasította az udvarból a hitese feleségét, úgy hogy nem is láthatta a beteg férjét, pedig annak is óhajta volt, hogy a feleségét láthassa. *Török* a mult szombaton éjjel meghalt. Haláláról értesítették a Szügyben lakó feleségét is, aki el is jött a temetésre. Amikor a halottat kivitték a temetőbe és lebecsátották a sirba, *Török*né valahogy hozzáférőzött *Domi* *Agnes*hez.

— Nehogy most másnak az urát is elcsábitsd, hát vakulj meg — kiáltott rá és egy vitriollal telt üveget rántott elő s azt *Domi* *Agnes* arcába öntötte. Az eset nagy meütközést keltett és *Domi* *Agnes* rokonai le akarták fogni a merénylő asszonyt, mire azonban *Török*né rokonai is közbeléptek és a két asszony atyafisága között kitört a veszekedés, amelyben a kés szerepelt legjobban. A verekedő gyászoló közönség olyan vérengzést vitt véghez hogy mindkét fél részéről többen súlyosan megsérültek. Az eset nagy mebotrán ozást idézett elő azok között is, akik a temetésen megjelentek az elhalt végtisztességére. *Domi* *Agnes*nek mindkét szemét összeégette a vitriol, de rajta kívül még mások is megsérültek a szélfröccscent virioltól.

* **Magyar gyárosok és kereskedők Boszniában.** A kereskedelmi és iparkamarák boszniai kirándulása szeptember hónap 13-án, tehát három nappal később indul, mint a hogyan eredetileg tervezték. Az utirányon is kisebb változás történt, amennyiben *Doberlin* helyett a közvetlenebb összeköttetés és az utazás kényelme szempontjából egyenest *Bosznia-Bród-Doberlin* irányában megy a kirándulás. A boszniai kormány három színben nyomatott, gyönyörű akvarell illusztrációkat bocsátott a kamarák rendelkezésére, hogy azt a prospektusokhoz csatolhassák és az iránt is intézkedés történt, hogy az állami szállókban, amelyek a Keleten a nyugateurópai kényelem és tisztaság képviselői, kellő számú szobát tartsanak fenn a kirándulók részére. A vidéki kereskedelmi és iparkamarák bejelentése szerint számos hölgy is részt vesz az élvezetes utazásban és azért úgy határozták, hogy a társasághoz nemcsak kamarai tagok családtagjai, hanem az intelli-

gens társadalmi osztályokból mások is csatlakozhatnak. Az utiterv Bosznia, Berczegovina és Dalmácia fontosabb pontjait és nevezetességeit foglalja össze és nyolcz napig tart. A társaság zöme szeptember 20-án érkezik vissza, a vasuti jegy azonban 45 napig érvényes, tehát az ott tartózkodás tetszés szerint meghosszabbítható. Jelentkezhetni utazásra a budapesti, valamint a vidéki kereskedelmi és iparkamarák titkárságánál.

* Nagy jégeső. Váczi táviratozzák: Szöd, Vácshartyán és Váczi községei határában nagy jégeső volt, mely a földeken szétvágta a dinnyéket és különösen a szőlőben nagy kárt okozott. A gabona már be van takarítva.

* Meghíusított tüntetés Nagy Márton főszolgabíró ellen. A mezőtelegi békeség meglepte és felingerelte a nagyváradai szocialistákat s a békeség hírének vétele után tüntetésre készültek a békeszerző főszolgabíró ellen. Hogy mennyire nem a munkások jogát és érdekeit szolgálják a szocialista szövetkezetek s mennyire a szenvedélyek felizgatásával csak a társadalmi rend megbontása a céljuk, mutatja az, hogy alantas orvítamással akartak bosszút állani Nagy Márton főszolgabíró, mert tapintatos eljárásával utját vágta a telegdi sztrájk elfajulásának.

De a rendőrség idején értesült a készülő támadásról és este 10 órakor rendőrök szállták meg Nagy Márton főszolgabíró uri-utcai lakását. Maga Papolczy t. b. főkapitány Réz és Kápolnay biztosokkal ügyeltek a történésekre. S valóban előre megbeszélte terv szerint fűtykösökkel felszerelt munkások özönlöttek a külvárosokból 10 óra után az Uri-utczára, de látva, hogy a főszolgabíró házat rendőrök őrzik, a Szigligeti-utca szegletén gyülekeztek s rövid tanácskozás után abczugolva elszórtak. E sajnálatos rendzavarással csak maguknak ártanak a munkások, mert a rendőrség beavatkozását fogják provokálni.

* Tűz. Ejjelután harangkongás tűzveszedelmet hirdettek tegnap éjjel, nagy rémületet kelteve, hiszen természetesen még mindenki a pesti katasztrófa hatása alatt áll. De szerencsére a rémületre nem volt ok. Katonavárosban a Berger-féle szeszgyár mellett egy kisebb ház gyült ki de az idején érkező tűzoltóknak sikerült hamar lokalizálni. A rendőrség részéről maga Gerő Armin főkapitány hajtatott a tűzhöz, de már akkor a veszedelem el volt hártva.

x Olvasóink figyelmébe ajánljuk Reisz és Porjesz butorkereskedő cég lapunk mai számában közölt hirdetését. 296.

x Ujdonság. Valóban nem mulaszthatjuk el a közeli iskolai évre úgy a leánykák, mint fiúk részére szükséges fehérneműk és színes ruhák beszerzésére Háasz Manó céget ajánlani, hol minden czikkből bámulatos nagy rakár van s a cég olcsó és szolid árai pedig mindenki előtt elősmertek. 241

x Felhívjuk olvasóink figyelmét Andriška Jenő uri és női divatkereskedő cég lapunk mai számában közölt hirdetésére.

x Szives olvasóink figyelmét felhívjuk a Strohmayr Pál cég mai lapunkban közölt hirdetésére. 52

EGYESÜLETEK.

Katholikus tanítók gyűlése.

A katolikus tanítók országos segélyalapja kedden délelőtt Budapesten a központi papnevelő-intézet dísztermében közgyűlést tartott Waller Gyula praelátus kanonok elnöke alatt. A

nagyváradai egyházmegye részéről Stark Gyula igazgató-tanító vett részt a közgyűlésen.

Waller Gyula megnyitójában kegyelettel áldozott Istenben b. XIII. Leo pápa emlékének s az egyesület nevében örömeinek adott kifejezést X. Piusnak a pápai trónra való jutása alkalmából.

Molnár János praelátus indítványára X. Pius pápa 8 Szentségének hódolatteljes üdvözlő táviratot küldtek.

Majd az ösztöndíjak és segélyek odaítélésére fogott a bizottság, mely elhatározta, hogy most 3, Budapesten az egyetemen tanuló ifju 200 koronát és 34 különféle iskolába járó tanítógyermekek 100 korona összegű ösztöndíjat kap. 101 tanító, vagy azok özvegyei 40—40 korona segélyt nyer. Ezenkívül aztán rendkívüli segélyek is nyújtandók.

Élénk tetszéssel fogadta a közgyűlés a fővárosban egy tanítói ház létesítésének eszméjét.

Gyűlés után ebéd volt, melyen Stark Gyula is mondott beszédet.

NYILTTÉR.*

Az elmekórház világitása.

Felvilágosító sorainkra a »Szabadság« durva személyeskedéssel válaszol.

Ne reagálunk sem a durvaságokra, sem a személyes támadásokra. Mi tényeket adtunk elő s állításainkat egész terjedelmükben fenntartjuk; azok valóságáról az iratok és költségvetés megtekintésével bárki meggyőződhetik.

A valótlanságokat újabb ferdtések sem teszik valóságokká.

Három lényeges kérdés merült fel ez ügynél, csak ezek kidomborítását tartjuk szükségesnek.

1. Igaz-e, hogy az ajánlatok aug. 6-ig lettek volna beadandók? Bizonyon igaz, mert a »Szabadság« nem tagadja s Ganz védelmére csak azt hozza fel, hogy a megbízást 5-én kapták. Igen nagyon csodáljuk, hogy Ganzékkal ilyen mostohán bántak el s időt sem engedtek az ajánlat elkészítésére... Szegény Ganz-cég! így jár az, akinek nincsen pártfogója!

2. Igaz-e, hogy a döntésre hivatott gyűlés 7-ére hivatott össze és elhalasztott? Ezt is beismeri a »Szabadság«, de azt hozza fel indokul, hogy 7-én az alispán ur nem volt itthon: no hát ez igaz lehet, de az is igaz, hogy 22-én, mikor a döntés megtörtént, még mindig nem volt itthon az alispán ur és még a mai napig sem érkezett haza!

3. Igaz-e, hogy a mi ajánlatunk volt az előnyösebb? Az ajánlatok és költségvetések bárkinék rendelkezésére állanak!

A durvaságokra nem válaszolunk, ez hozánk nem méltó.

A durva hang méltó lehet a »Szabadsághoz«, Ganzék hírlapi képviselőjéhez, mi sem anyagban, sem hangban durvát nem szállítunk.

Magyar Schuckert Művek villamossági r. társ. műszaki irodája

és

Deutsch K. I.

* E rovat alatt közltekért nem vállal felelősséget A Szerk.

TANUGY.

Beiratások a zeneiskolába.

A »Nagyváradai Zenekedvelők Egyesülete« által fenntartott, ének, valamint az összes fuvó-, vonó- és ütőhangszer tanszakokra berendezett nyilvános zeneiskolába az 1903/4. tanévre a beiratkozások Réz Mihály egyesületi igazgató irodájában (Nagypiac-tér polgári fiúiskola földszint 10. ajtó) f. é. augusztus 30-tól sepi. 8-ig naponta d. e. 10—12-ig és dél-

után 3—5 óráig eszközöltenek. — A zeneiskola minden egyes tanszakon előkészítő I, II és III. rendes-, továbbá I, II és III. kiművelési osztályból áll. Tandíjak a rendes osztályoknál: Ének, hegedű és gordonka előkészítő és első osztályban egész évre 40 kor., II. osztályban 50 kor., III. oszt. 60 kor.; — zongora és cimbalom tanszakon az előkészítő és első osztályban évi 60 kor., a II. és III. osztályban 80 kor., — fuvóhangszer előkészítő osztályban évi 50 kor., I—III. osztályban 60 kor. — a kiművelési osztályoknál 20—20 koronával több, mint az illető tanszak rendes III-ik osztályánál. — Beiratási díj 4 kor. 30 fill. A tandíj 2 részletben fizetendő és pedig az első részlet a beiratási díjjal együtt a jelentkezés alkalmával, a második részlet február 1-én. Nagyvárad, 1902 augusztus 21. Mezey Mihály, egyesületi elnök. Réz Mihály, egy. igazgató.

TAVIRATOK.

A válság.

Budapest, aug. 26. (Saj. tud. táv.) Ma fogadta a király Darányi Ignácot, a kinek legfőbb reménye lehet a királyi megbízatásra. Darányi egy teljes órahosszat tárgyalt a királylyal és utána Lukács László pénzügyminisztert és Héderváry grótot fogadta a király. Az kétségtelen, hogy mindezeidig döntés nem történt, de nagy a valószínűség, hogy Darányi kap megbízatást kormányalkításra. Délután Goluchowszky járt 6 felségénél s hosszasan értekezett a királylyal. A szabadelvű pártban sok hiva van Darányinak, de elterjedt verzió az is, hogy Héderváry kap ismét megbízatást.

A parlamenti vizsgálóbizottság utolsó ülése.

Budapest, aug. 26. (Saj. tud. táv.) Ma gyűlt össze utolszor a parlamenti vizsgálóbizottság, hogy határozzon, magáévá teszi-e az előadó javaslatát.

A jegyzőkönyvek hitelesítése után Szivák Imre előterjesztette előadói javaslatát, melylyel szemben Polónyi Géza, egyszersmint Beöthy Akos és Rátkay László nevében ellenjavaslatot nyújtott be. E javaslatokban utasított indítványozza az igazságügyminisztert, hogy büntető törvényeink a törvényhozás tagjaival megtörtént, vagy megkísérelt megvesztegetésére terjesztessenek ki, továbbá utasítsassék az igazságügyminiszter, hogy Szápáry László gróf ellen indítson büntető eljárást.

A belügyminiszter pedig arra, hogy Rudnay főkapitány ellen indítson fegyelmi vizsgálatot Dienes szabad szökése miatt. Az elnök felveti a kérdést, hogy melyik javaslatot teszi a bizottság magáévá?

Nagy Ferencz csupán a büntető törvények kiterjesztését indítványozza átvenni Polónyi javaslatából.

Erre szavazást rendel el az elnök, hogy melyik javaslatot teszi magáévá a bizottság.

Szótöbbséggel a Szivák javaslatát fogadta el bizottság.

A vizsgálat összes költségei 3736 koronát tesznek.

A budapesti tűzkatasztrófa áldozatai.

Budapest, aug. 26. (Saját tud. táv.) A rendőrség késő estig folytatja a tűz-

vizsgálatot és a halottak felkutatását. Este két elszenesedett holttestet találtak, kiket nem sikerült felismerni. A párisi áruház alkalmazottjai közül Reicher Simon hiányzik. Késő este a harmadik emeleten egy elszenesedett lábszárat találtak. A sebesültek jobban vannak, s remélhetően mindannyian felgyógyulnak.

Az olasz király párisi útja.

Páris, aug. 26. A Matin szerint az olasz király látogatása a parlament egybegyűlése miatt, a mi október 13-án fog történni, egy heti halasztást szenved. (M. T. I.)

Meddig tartják benn a katonákat?

Budapest, aug. 26. (Saját tud. táv.) Most már befejezett ténynek tekintik, hogy az idén szabaduló katonákat nem szeptemberben, hanem deczemberben szabadságolják. Emiatt az ellenzéki pártokban nagy az elkeseredés és a Ház összehívására készülnek, hogy számon kérjék a kormánytól ez intézkedés alapját.

Hírek a Balkánról.

Konstantinápoly, augusztus 26. A drinápolyi váltótól érkezett e hó 24-én kelt három hivatalos távirat jelenti, hogy Tirávo környékén a komitébandák felgyújtották az összes mohamedán falvakat és egy tirnovói vámfelügyelőt, nejét és gyermekét kegyetlenül megölték.

Konstantinápoly, augusztus 26. Az orosz hajóraj a rossz időjárás miatt csak ma indult el.

Konstantinápoly, aug. 25. A drinápolyi váli hivatalos táviratai, továbbá azt mondják, hogy egy 30 főnyi banda a Drinápolytól hat órányira fekvő hadji Ismet mohamedán falut bombákkal megtámadta és majdnem teljesen elhamvasztotta. Végül a bandák az e hó 23-ára virradó éjjel megtámadták a tirnovói kaszárnyát, de innen visszaverték. (M. T. I.)

A belga király nem megy Bécsbe.

Gastein-fürdő, aug. 26. A belga király nem utazik Bécsbe, a mint jelentették, hanem Innsbruckon át Zürichbe megy. (M. T. I.)

A francia vallásellenes harc.

Páris, aug. 26. A Rappel szerint Brisson, az egyház és állam elválasztásának kérdésében kiküldött bizottság elnöke, a bizottságot szeptember végére szándékozik egybehívni, hogy a bizottság munkálatainak eredményét a kamara elé terjeszthessék. (M. T. I.)

Humberték semmiségi panasza.

Páris, augusztus 26. Humbert Teréz és Frigyes tegnap este aláírták a semmiségi panaszt. (M. T. I.)

000 REGÉNY CSARNOK. 000
000 000

Sorsjáték.

Regény.

Ira: Stella (Szöke Berta.)

61.

XIV.

Vasárnap délelőtt van és a Láposi lányok teljes mértékben akarják élvezni a munkaszünet kellemességét. A mostanában megnyílt salon nagy látogatottságnak örvendett s Ilka, a műt-rem vezetője alig győzte a sok megrendelést. Örült is a vasárnapnak talán még job-

ban, mint a gyermek a szünórának s egész héten szerinte elhanyagolt háztartása után csupán a hét ez egy napján láthatott. Ilyenkor aztán a tágas szép lakás minden zegét-zugát felkutatta, ez volt neki a pihenés. Eppen egy szekrény rendezésével foglalkozott, amidőn a szakácsné behozta a most érkezett leveleket.

— Kldjja be kérem Jolán kisasszonyt — mondta, mikor a átvette a postát.

O rá sem hederített az előtte heverő levelekre, tovább folytatta munkáját. Mi is jöhetne neki azokban, a mi fölöttébb érdekelné, egy megrendelés, számla, utasítás egy-más dologban, azt ráért megtudni később is. Olyan levelet, amit lázas izgalommal szakított fel, a mit dobogó szívvel olvasott, már hónapok óta nem kapott, az apa halálával megszakadt a viszony közöttük. Pedig ő nem ezt várta, az ifju a helyett, hogy vigasztalni sietett volna gyászoló menyasszonyát, sebzett szívére még nagyobb csapást mért, a családfo halálával felszabadítva érezte magát az adott szó alól. Egy szép napon minden magyarázat nélkül, visszaküldte a jeggyűrűt. Ilka így két halottat gyászolt egyszerre, az apát és a kedvest és ilyen vérző szívvel fogott dologhoz, hogy bátyjának a családfentartás gondjait megkönnyítse. Dolgozott lázas buzgalommal, a munkában keresett feledést.

— Miért hívtál? — szolt a belépő Jolán, a második, egy 17—18 év. s csinos, eleven tekintetű barna leány.

— Bontsd fel kérlek a leveleket s olvasd fel, nem akarom a dolgom félbe hagyni — felelt az idősebb, fel sem tekintve a száz meg száz csipke, selyem, bársony darab közül, melylyel egészen körül volt sánczolva.

Jolán egymás után olvasta el a leveleket, melyek csakugyan megrendeléseket, egyik-másik ruhára vonatkozó utasításokat tartalmaztak.

— Tedd az íróasztalra kérlek, — mondta, miután huga bevégezte az olvasást — majd elintézem.

— Kálmánnak is van itt egy levele Pércsről.

— Azt tedd a hálószekrényére.

— Csak egy névjegy — hangzott ismét a Jolán szava — ne bontsam fel?

— Minek? Kálmán megharagudhatnék.

A leány vette az egész csomót és kifelé tartott, hogy nénye kérésének eleget tegyen.

— Különbben mutasd azt a kártyát — kiáltott utánna — Kálmán csak holnap jön haza, hátha valami fontos. Olvasd csak!

— Kedves Barátom! F. b. 25-én azaz vasárnap d. e. 8 órakor Bagosra érkezem, kérem, várjon engem a vonatnál. Végre bejuthatok magukhoz? Üdvözlét! stb.

A két lány tanácstalanul állt egymással szemközt.

— Most mit tegyünk? — tündött Ilka, a ki hamarabb magához tért meglepetéséből.

— Fogalmam sincs róla!

— Hány óra most?

— Kilencz!

— Jól van, még nincs késő. Hallgass rám kérlek. En öltözködöm és azonnal Törökhöz megyek, Márta minden valószínűség szerint ott lesz, te menj a stürgönyhivatalba s hívd Kálmánt azonnal, a választ várd meg s hozd nekem Törökhöz. Tíz órára megjárhatod. Ida azalatt rendet csinál mindentűt, a szakácsnőnek meg van elég ideje egy jó ebédre gondoskodni.

— Helyes.

A két leány öltözködéshez fogott s alig negyed óra múlva az utcasarkon elváltak, hogy mingenik célja felé siessen. Azalatt pedig, a 15 éves Ida, nagy igyekezettel és ügyességgel látott a rend helyreállításához.

— Ki kell ma tenni magunkért, nagy vendégünk lesz — mondogatta a szakácsnőnek.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

A gyulai kiállítás bezárása. Gyuláról írják: Gróf Wickenburg Márk kereskedelmiügyi államtitkár, dr. Hegyeshalmy Lajos miniszteri osztálytanácsos, az iparfejlesztési osztály főnöke kíséretében vasárnap behatóan

megszemlélte az itteni iparkiállítást. Majd meglátogatta a gyulai nagyobb ipartelepéseket. Az államkincstár Lukács György főispán vendége volt. Ugyancsak 23-án este 6 órakor Lukács György főispán, az iparkiállítás védnöke, a szép eredményt méltató lelkes beszéddel bezárta az iparkiállítást. Amint besötétedett, az iparosság nagy tömegben vonult a főispáni lak elé s a dalárda által előadott szerenáddal róta le hálaát a védnök-főispán iránt. A kiállítás nyolcz napig volt nyitva, mely idő alatt tizenkétezer látogatója volt. A kiállításnak az iparosokra nézve kiváló haszna van, mert igen nagyszámú vásárlások történtek.

Kertészeti kiállítás Szatmáron. Az a lázas tevékenység, mit a szatmármegyei intéző körök kifejtének a Szatmáron szeptember 21-én megnyíló kertészeti kiállítás előkészítésén, méltán van hivatva az ország, sőt a külföld teljes figyelmét felhívni, mert ott, hol egy kiállítás méretei oly arányokat öltenek, mint ép ez esetben is, bizonyára szőlő-, gyümölcs-, konyha- és virágkertészet, valamint a méhészet a legfontosabb termelési ágak kell, hogy legyenek. A szatmármegyei gazdasági egyesület s a kiállítást rendező bizottságok mindent elkövetnek, hogy a megye kertészete mentől imponásabb módon a nagyközönségnek bemutatassék s ennek sikere az előjelekből ítélve már is várakozáson feltűnik ígérkezni. Legjobb biztató pedig az idén mutatkozó óriás gyümölcstermés.

A megye termelői oly mértékben jelentkeztek és jelentkeznek ezidőszert is, hogy a pavilonok tervezett számát már is gyarapítani és a méreteket nagyobbítani kellett. Kertészeti cikkekben, mondhatni nincs az országnak nevezetesebb ereje, mely még nem igyekezett volna magának helyet biztosítani. A kiállítás külseje is fényesen ígérkezik, miután a város belterületén levő, gyönyörűen parkirozott Kosuth-kert lesz színtere. A bejelentési határidő szeptember 10-ike s a kiállítás tartama szeptember 27-től október 4-ig tart. Bejelentési lapok a szatmármegyei gazdasági egyesületnél, Szatmáron kaphatók.

Nagyváradai hetivásár.

Vásári árjegyzék a nagyváradai piacon 1903. aug. hó 25-ik napján tartott vásárban eladott természetmennyek és élelmi szereknek.

Tiszta buza 14.—13.20. Kétszeres buza 10.80—10.40. Rozs 10.60—10.20. Arpa 10.—9.40 Zab 10.40—9.80. Tengeri 14.—13.60. Borsó 36.—. Lencse 38.—. Bab 18.—. Köleskása 24.—. Burgonya 3.40. 100 kiló lángliszt 25.20. Zsemlyelisz 24.60. Fehér kenyér liszt 24.40. Barna kenyér liszt 21.40. Széna fuvarral 4.—. Sózott szalonna 148.—. 6 kiló zsup-szalma —.20. 150 dkr. alom-szalma —.12. 1 köbméter bükffa 6.30. Tölgyfa 5.80. Cserfa 6.60. 1 kiló marhahus —.96. 1 kiló öntött gyertya —.80. 1 kiló lámpaolaj —.78. 1 liter ó-bor 1.—. 1 liter új-bor —.68. Pálinka —.72. Szilvapálinka 1.60. Szesz 2.—. 1 méterm. kőso 21.50. 1 mm. nyers faggyu 48.—. 1 mm. olvasztott faggyu 68.—. 1 mm. szappan 48.—. 1 mm. birka gyapju —.—. 1 mm. magyar gyapju —.—. 1 htr ó-bor 60.—. 1 htr új-bor 34.—. 1 mm. mész 1.40. 1 mm. kemény faszén 3.20. 1 mm. puha faszén 3.—. 1 mm. kendermag 20.—. 1 mm. köles —.—. 1 mm. repce —.—. 1 mm. dió —.—. 1 mm. mogyoró —.—. 1 mm. aszalt szilva 46.—. 1 kgr. savanyu káposzta —.—. 1 kgr. szalonna 1.54. 1 kgr. sertés-hus 1.12. 1 kgr. juh-hus —.80. 1 kgr. vereshagyma —.14. 1 kgr. foghagyma —.54. 1 kgr. bors 2.20. 1 kgr. paprika 3.60. 1 kgr. barna kenyér —.20. 1 ltr kóolaj —.44.

Marha ártáblázat 1903. aug. 25-ről. 1 pár I-ső rendű jármos ökör 640—740 kor. 1 pár II-od rendű jármos ökör 520—620 k. 1 pár III-ad rendű jármos ökör 250—510 k. 1 drb fejős tehén 100—270 k. 1 drb vágó ökör 250 kgr. 160—300 k. 1 drb vágó tehén 150 kgr. 130—200 k. 1 drb veres borju 20—50 k. 1 drb

fél éves borju 40—75 k. 1 drb egy éves borju 54—90 k. 1 drb két éves borju 76—200 k. 1 drb hizott sertés 100 kgr.-ként 106—114 k. 1 pár fél éves sertés 38—54 k. 1 pár egy éves sertés 66—120 k. 1 pár két éves sertés 130—180 k. 1 drb igás ló 160—280 k. 1 pár ökrbőr 40—50 k. 1 pár tehénbőr 26—34 k. 1 pár borjubőr 10—20 k. 1 pár lóbőr 10—20 k.

Forgalmi kimutatás 1903. aug. hó 25 ről. Tiszta buza körülbelül 3200 hltr. Kétszeres buza 220 hltr. Rozs 1200 hltr. Arpa 600 hltr. Zab 660 hltr. Tengeri 80 hltr. Burgonya 110 hltr.

Lábas jószágok: Hizott sertés mintegy 86 drb. Félhizott 115 drb. Sovány 250 drb. Süldő 440 drb. Malacz 341 drb. Hizott marha 54 drb. Jármos ökr 800 drb. Fejős tehén 300 drb. Borju 360 drb. Bivaly 26 drb. Juh és kecske 150 drb. Ló 600 drb.

Értéktőzsde

	Budapest, aug. 26.
Osztrák hitel	688.50
Magyar hitel	749.50
Allamvasut	694.—
Rimamurányi	488.—
Magyar jelzalog	535.25
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Határidők.

	Budapest, aug. 26.
Buza októberre	7.86
Buza áprilisra	7.88
Tengeri	6.26
Rozs okt.	6.80
Zab ápr.	5.90
Káposzta, repce, aug.	11.90

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1903. aug. 26-án.

Magyar aranyjárdék 4%	119.50
Magyar koronajárdék	89.75
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4 1/2%	—
Magyarvasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földtehermentesítési kötvény 4%	98.—
Italmérsi jog megváltási kötvény	—
Horváth szlavonföldtehermentesítési kötvény	99.25
Magyar nyereséj-sorsjegy-kölcsön	201.—
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	155.50
Osztrák járadék papirban	99.80
Osztrák járadék papirban	100.10
Osztrák járadék aranyban	120.75
Osztrák korona járadék	100.—
Osztrák államsorsjegyek	152.50
Osztrák magyar bank részvény	15.80
Magyar hitelbankrészvény	707.75
Osztrák hitelintézet részvény	648.—
Páti vista	95.05
29 frankos arany (Napoleon'dor)	19.04
Németbirodalmi márka	117.25
Londoni vista	239.07
20 márkás arany	23.47

A szerkesztőség felőlős:

Dr. VUČSKICS GYULA.

3042—1903. eln. sz.

Pályázati hirdetmény.

Főispán ur 628—1903. sz. intézvénye alapján a nyugdíjazás folytán megüresedett városi állatorvosi állásra ezenel pályázatot hirdetek.

Felhivom ennél fogva mindazokat, akik ezen, a szervezeti szabályrendelet értelmében évi 600 korona fizetéssel és 200 korona lakbér illetményen javadalmazott nyugdíjigénnyel egybekötött városi állatorvosi állást elnyerni óhajtják, miszerint képesítésüket igazoló és szabályszerűen felszerelt pályázati kérvényeiket dr. Beöthy László főispán urhoz f. évi szeptember hó 15-ének d. u. 5 órájáig annyival is inkább adják be, mivel a későbbben benyújtandó pályázati kérvények figyelembe vételni nem fognak.

Nagyvárad, 1903 aug. hó 24-én.

Rimler Károly,
polgármester.

387.

Róm. kath. vallásu

nevelőnő

kerestetik 3 leány gyermek mellé, kik közül egyik III-ik polgársta, kettő elemi iskolába jár. **A német nyelv bírása feltétlenül** megkívántatik. Czimbalmon játszóknak előnyben részesülnek.

Ajánlatok **Körner József** budurászai körjegyzőhöz intézendők.

385

Hirdetés.

A Nagyváradai Hitelbank

takarék- és segélyszövetkezet

működését megkezdette.

Tagok ez évi október 1-ig — mulasztási illeték fizetése nélkül — felvétetnek.

A befizetések hétköznapokon *egész napon át*, vasárnap és ünnepnapokon pedig d. e. 9—11 óráig eszközölhetők a «Nagyváradai Hitelbank r. t.» üzleti helyiségében *Kossuth Lajos-utca* (Sándor Samu-ház.)

859

Az igazgatóság.

Hazai ipar!

Butor

Modern lakásberendezések, valamint egyes butordarabok gyári árban

REISZ és PORJESZ

but orgyárosoknál,

Nagyvárad, Zöldfa utca elején

TELEFON 194.

TELEFON 194

GYÖRI SÁNDOR

gázerőre berendezett mű- és homoru köszörülő műhelye,

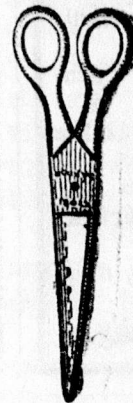
Nagyvárad, Kert-utca 1. sz.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy

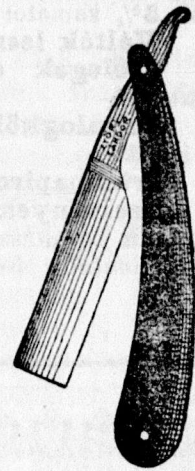
gázerőre berendezett

mű- és homoru köszörülő műhelyemet

Kert-utca 1. szám alá át helyeztem és azt a mai kor igényeinek teljesen megfelelően a legmodernbbül felszereltem.

Minden e szaknába vágó munkálatok, u. m. ollók, tyukszemvágók, beretvák és mindennemű kések tűkűrfőnyesre pallérozása valamint késműves munkák előállítás, a leglekiismeretesebb kidolgozás és árszámítás tekintetében a legolcsóbban állítatik elő.

Tisztelettel kérem a m. t. közönséget a saját érdekükben is, hogy óvakodjanak az utcazi házaló köszörűsöktől, kik a munkát nevében szedik össze köszörültetni s azt továbbítják.

295

Kiváló tisztelettel

Györi Sándor.

A fürdő- és nyaralási idény alkalmából a t. közönség figyelmét felhívjuk

tűz és betörés mentes letéti pénztárunkra,

melyben külön-külön álló és közvetlenül zárható fiókok állanak előnyös feltételek mellett a bérelni kívánók rendelkezésére.

Nagyvárad Takarékpénztár,
részvénytársaság.

339

Gazdák figyelmébe!

Tavotta-kenőcs, gépolaj és olive-olaj, restuticio fluid, szerszám zsir és szerszám lakk, padló-fénymáz.

Mindennemű gazdasági és házi cikkek. Mindennemű ásvány- és gyógyvizek.

Világhírű vásártelki mór só.

Francia és magyar pezsgők; különleges csemege-borokon kívül ajánlom saját termésű boromat literenként à 60 fillér, 50 literen felül 44 fillér.

Naponta friss gyümölcs.

Kugler Gerbeaud összes gyártmányainak egyedüli raktára.

Kádár János,
Bémer-tér.

362

A várad-velencei volt Weinberger-féle gyárhelyiségben

2 magtár

azonnal bérbevehető.

Értekezhetni lehet a Nagyváradi Takarékpénztárnál. 807.

812 A
„Nagyváradi hitelbank részvénytársaság“
 működését Kossuth Lajos-utca 10. sz. a. megkezdte.
Üzletköre:
 Betétek kamatozás végetti elfogadása könyvecskékre és folyó számlára, mely előbbi után 5% kamatot fizet, adó levonás nélkül.
Váltók leszámítolása.
 Előlegek értékpapírokra és áru-készletre.
 Jelzálogkölcson nyújtása házakra és földekre.
 Értékpapírok vétele és eladása.
 Szelvények és kisorsolt értékpapírok beváltása.
 Hivatalos órák: d. e. 9—12-ig, d. u. 3—5-ig.
 Az Igazgatóság.

STROHMAYER PÁL

vászon, menyasszonyi kelengyék, kész fehérneműek és szőnyegraktára,
 Nagyvárad, Szent László-tér 1. sz., kishídfő.

Bejárat a Gazdasági bank alatt, nem a sarkon.

TELEFON 166.

Szülők figyelmébe!

A közlegő iskola évre *fiu és leány intézeti és külön fehérneműek mérték* szerinti gyors és jutányos elkészítését elvállalja

STROHMAYER PÁL

(vászon és fehérnemű cég)

Nagyvárad, Szent László-tér 1. szám, kishídfő.

Ugyanott paplan és matrác. Menyasszonyi kelengyék.

352

Andriska Jenő

RÖVIDÁRU, NŐI- és FÉRFI
 SZABÓKELLÉKEK
 és DIVATÁRUK RAKTÁRA

NAGYVÁRAD, Szent László-tér 1. szám.

Keztyü gyári raktár!

1 pár női glacé —.70, —.85, 1.— frt.
 1 pár női szarvasbőr, mosó —.75, 1.10 frt.

Czérna és selyem keztyük, valamint férfi és női svéd, kecskebőr stb. keztyük állandóan nagy választékban.

Keztyük tisztítása páronként 12 kr.

Férfi divatcikkek. — Rövidáruk és szabókellékek.

———— SZABOTT ÁRAK! ————

Legelőnyösebben beszerezhetők

orvosi, sebészeti és betegápolási kötszerek,

különféle gummiáruk,

sérvkötők, has- és köldökkötők, jég-tömlők, mankó és bothüvelyek, fecskendők, tejszivók stb. 140

Valódi francia és angol különlegességek raktára!

TELEFON 488.

TELEFON 488.

Az „Amerikai áruház“

olcsó árakban utólérhetetlen.

A közlegő iskola idényre, *bármely intézet előírása szerint* az összes leány és fiu fehérneműek, továbbá a *leánykák részére szükséges színes ruhák beszerezhetők.*

Ugyszinte minden rőfös és rövidárukban teljes nagy választék, divatos szép áruk.

241

Tisztelettel:

Telefon-szám: 372.

AMERIKAI ÁRUHÁZ.